

ФІЛОСОФІЯ ЛЮБОВІ У СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНО-СОЦІАЛЬНИХ ДИСКУРСАХ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ

Вступ. Українське суспільство, станом на листопад 2024 року, проходить один із найскладніших історичних періодів існування країни – воєнний. Російсько-українська агресія не лише спричинила до десятків – якщо не сотень – тисяч смертей та прогресуючу розруху економічного характеру, але й привела до розколу українського суспільства на тлі постійної російської пропаганди й поширюваною агресором та її союзниками дезінформації, а також паралельних двозначних політичних дій корумпованого українського уряду. Окрім численних щоденних втрат українських військових та цивільних, українське суспільство зазнає утисків через дію воєнного стану, введення якого дозволяє уряду лобіювати як популістські, так і, по оцінках різних незалежних експертів, репресивні законодавства відносно українського народу.

Водночас, майже одностайним рішенням відносно припинення російсько-української війни, окрім економічної неможливості країни-агресора продовжувати далі, є вступ України до НАТО з метою забезпечення довгострокових безпекових гарантій, які дають можливість досягнути справжнього тривалого миру, без постійних погроз та відповідних дій з боку Росії. Інша справа, що Україна є, на нашу думку, досить далекою від запрошення до НАТО, і тим паче від безпосередньої дії відповідних безпекових гарантій, оскільки чітка сформована політична воля представників НАТО щодо вступу України до НАТО, зокрема від США, згідно з доступними джерелами інформації, відсутня.

Наразі очевидно, що конфлікт країн, зумовлений Росією, відбувається не лише у геополітичній або ідеологічній (так званий «фрускій мір») площинах, але й у площині протистояння демократичних та тоталітарних цінностей. Зокрема, підтримка та допомога Україні є проявом *усвідомлення важливості* усіх тих *цінностей*, які несуть країни, що підтримують та, відповідно, виконують міжнародне право. Найвищою цінністю для таких цивілізованих країн є цінність людського життя, що є проявом *усвідомленої любові до життя*. Любов, звертаючись до термінології Еріха Фрома, є ніщо інше як турбота, повага, знання та відповідальність. Усі ці компоненти мають бути гармонійно втілені кожною людиною по відношенню до себе та близьких. З іншого боку, задача кожної цивілізованої країни допомогти проявити такі цінності на рівні усіх громадян – тобто, не лише підштовхнути, але й *забезпечити*

втілення усіх компонент для гармонійного людського співіснування – створення справжнього міжособистісного союзу на соціальному рівні [1]. Така формула має працювати на як на державному, так і зовнішньополітичному рівнях

Виклад основної частини. Варто зазначити – для успішного втілення цінностей любові важливо, щоб кожна з країн приймала активну участь у відповідному їх забезпеченні на внутрішньому (законодавчому, виконавчому та судових) та зовнішньополітичному рівнях. Відповідно, та цивілізована країна, яка оперує цінностями любові до людського життя, має, по-перше, надавати власний приклад іншим країнам, висвітлюючи, але не нав'язуючи ті чи інші сильні сторони втілення такого міжособистісного союзу у громадян та, по-друге, чітко притримуватися (відстоювати) та слідувати ціннісним принципам, навіть у найважчі екзистенційні періоди, що ставлять під сумнів можливість існування держави.

Одним із найвищих проявів втілених цінностей любові на державному рівні є *свобода* – свобода слова, віросповідання, тощо.

Відповідно, проявом *відстоювання цінностей* є проактивна та реактивна дії на політичні чи суспільні виклики антагоністичного характеру; проявами таких дій є *рішучість* (як спроможність держави швидко реагувати та діяти по відношенню зупинки відповідних збудників агресії), *заохочення* (як позиції та дії, спрямовані на приріст внутрішніх та зовнішніх союзників як громадського так державного планів, що готуються або готові до втілення цінностей любові) та *профілактика* до появи виникнення загрози знецінення людського життя тим чи іншим способом, що є взаємоузгодженими із свободою та іншими цінностями любові.

Наразі, проблема *відстоювання цінностей* любові і є основною та, на нашу думку, найбільш вагомою на зовнішньополітичній карті світу, що прямо впливає на подальшу ситуацію в Україні. Країни НАТО та ЄС – котрі є хоч і недосконалими, але зразками втілених принципів любові – не в змозі рішуче відстоювати цінності любові на міждержавному рівні, зокрема по відношенню до України. В цьому вбачаємо наступну філософську проблематику стосовно любові (в даному контексті, поваги) до людського життя – а чи варто ризикувати життям власних громадян загрозою втягнення у російсько-український конфлікт, запрошуючи Україну до НАТО? Затягування такого рішення, не кажучи про менш глобальні дозволи (наприклад, дозвіл для України для нанесення ракетних атак по військовій інфраструктурі на російській території чи безпосередня допомога з військовим кадрами) зумовлено неспроможністю втілити, в достатній мірі, *зовнішньополітичну профілактику*, оскільки остання має більш стратегічний (планувальний) характер та не несе безпосередньої загрози для країн НАТО просто зараз. Окрім цього, одним із факторів

нерішучості дій НАТО може бути, власне, *недовіра* до України через відсутність повноцінного втілення останньою цінностей любові на державному рівні, не говорячи про слабе бачення України як достойного підсилення НАТО в якості сильного союзника для розповсюдження ідеології гармонії та відповідних цінностей.

Разом з тим, лише із *правильною оцінкою* поточних антагоністичних викликів відносно любові і застосовуючи відповідні дії щодо відстоювання цінностей можливо зберігати, в тому числі довгостроково, ті принципи та рівень життя, які несе любов на міждержавному та державному планах. Справді, Україна, як держава, є ще дуже далекою до втілення принципів любові. Це пояснюється як тяжкою історією українців, так і молодістю незалежної України, а також слабким політичний досвідом українських громадян. Разом з тим, українці, як етнос та нація, завжди тяжіли та тяжіють до цінностей любові – зокрема миролюбства, свободи слова та релігійного віросповідання.

З настанням повномасштабної російсько-української війни, українці, на відміну від росіян, максимально притримувались та притримуються принципів міжнародного права, на цивільному та воєнному рівнях, а також знаходячи ті чи інші суспільні та політичні рішення відносно тих громадян, що прямо постраждали від війни. На нашу думку, українське суспільство досить добре справилось з викликом війни на *міжособистісному* рівні, прикладом чого можна навести появи величезної кількості добровольців за початок війни і волонтерів, які забезпечують гуманітарну та логістичні допомогу для військових, а також культурних та цивільних діячів, котрі збирають величезні кошти на оснащення ЗСУ. Разом з тим, на *державному рівні*, українському уряду досі не вдалося справитися з покладеною на них комплексною задачею, – а саме з забезпеченням та дотриманням цінностей любові на рівні усього суспільства задля підтримки як цивільного та військового населення та українців в цілому. Корумпований уряд, непродумані *рішучість* та *профілактика* з відсутністю правильного *заохочення* до боротьби з антагоністичними проявами відносно любові призвела до появи найбільшої, за весь період незалежної України, недовіри до уряду, а також появи низки законів від останніх, які обмежують свободу українців, а також знецінюють людське життя як вищу цінність.

Висновки. Україна має провести роботу над помилками спочатку на *внутрішньополітичному ціннісному рівні* (боротьба з корупцією з відповідними результатами, покращення умов для українського бізнесу для підвищення економічної спроможності українських підприємств, зокрема відкриття кордонів для більшої кількості осіб, тощо) для того, щоб бути правильно відображеною для вже більш зрілих цивілізованих країн на зовнішньополітичному рівні як не лише маяк відповідних цінностей, але й сильний союзник для відстоювання принципів любові, а не власного

самозбагачення [2]. Саме це і є одним із реальних шляхів для, хоча б, отримання запрошення до НАТО і, відповідно, шансу на довготривалий мир в майбутньому, з існуванням у світі, де любов до людини, до життя *кожного індивідууму* ставиться понад усе.

Кожен громадянин, почавши з себе, може надавати приклад для суспільства, яке, в свою чергу, буде спроможне, як єдиний організм, *профілактично, з заохоченням та рішуче* боротися з протилежними любові цінностями на особистісному, соціальному, економічному та політичному рівнях, що, зрештою, приведе Україну до початку переродження як держави-маяка Любові – прикладу та достойного союзника тим цивілізованим країнам, що готові активно втілювати, підтримувати та захищати планетарну Гармонію.

Література:

1. Фромм Е. Мистецтво любові. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. – 192 с.
2. Фромм Е. Мати або бути. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. – 304 с.